

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON
OPĆINSKI SUD U ŠIROKOM BRIJEGU
Broj: 64 0 P 061671 25 P 3
Široki Brijeg, 29.05.2025. godine

Općinski sud u Širokom Brijegu, sutkinja Snježana Parlain, u pravnoj stvari tužitelja LAGER d.o.o. Posušje, Južna obilaznica b.b., Posušje, zastupanog po punomoćnici Ivani Grizelj Čorluka, odvjetnici iz Gruda, protiv tuženih 1. Centar za istraživačko novinarstvo (CIN), Gabriele Moreno Locatelli br. 11., Sarajevo, 2. Aladin Abdagić, Gabriele Moreno Locatelli br. 11., Sarajevo i 3. Renata Radić Dragić, Gabriele Moreno Locatelli br. 11., Sarajevo, svi zastupani po punomoćnicima Jasmiru Muratoviću, Tanji Hadžagić i Ilvani Bijedić, advokatima iz Zajedničke advokatske kancelarije Jasmir Muratović, Tanja Hadžagić i Ilvana Bijedić. Radićeva 1, Sarajevo, radi klevete i naknade štete, v.p.s. 4.000,00 KM, nakon javno održane glavne rasprave zaključene dana 08.05.2025. godine, u prisutnosti punomoćnice tužitelja Ivane Grizelj Čorluka i punomoćnice tuženika Ilvande Bijedić, dana 29.05.2025. godine donio je:

P R E S U D U

I Obavezuju se tuženi, tužitelju, na ime naknade štete zbog učinjene klevete, solidarno isplatiti tužitelju iznos od 1.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.06.2021.godine kao dana podnošenja pa do isplate, sve u roku od 30 dana.

Tuženi se obvezuju da uvod i izreku ove presude, nakon njene pravomoćnosti, objave na portalu na istom mjestu i položaju na portalu na kojem su objavljeni sporni članci: članak pod naslovom "Lagerovanje koncesija" objavljen dana 31.03.2021. godine, te članak pod naslovom „Lagerova roba s greškom“ objavljen dana 05.04.2021. godine, u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe.

Nalaže se tuženiku da ukloni članke objavljene na web portalu www.cin.ba.

II Sa ostalim dijelom tužbenog zahtjeva za naknadu štete zbog učinjene klevete u iznosu od 3.000,00 KM, tužitelj se odbija.

III Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Tužitelj je dana u tužbi od 25.06.2021. godine podnio ovom sudu tužbu protiv tuženika radi naknade štete i klevete. U tužbi navodi kako je na web portalu tuženika, pod nazivom www.cin.ba, kao izdavača, dana 31.03.2021. godine, od strane drugo-tuženog kao glavnog urednika i treće-tuženog kao autora, koji su odgovorni sukladno čl. 6. Zakona o zaštiti od klevete, objavljen članak pod naslovom "Lagerovanje koncesija" te da je dana 05.04.2021. godine objavljen drugi članak pod naslovom "Lagerova roba s greškom". Tužitelj tvrdi da je prednje navedenim člancima izneseno više neistinitih tvrdnji kojima je nanesena šteta, na temelju klevete, ugledu kao i poslovnim interesima tužitelja. Smatra da su oba članaka intonirana na način da se samim naslovima, bez upitnika, a i u većem dijelu tekstova, karakterizira tužitelja kao koruptivno gospodarsko društvo koje se bavi

nezakonitim i prijevornim radnjama, premda navodi iz istih nisu činjenično provjereni, niti utemeljeni pa stoga tuženik čini klevetu u pravnom smislu zbog neprofesionalnog postupanja. Tužitelj, nadalje, citira članak "Lagerova roba s greškom" od 05.04.2021. godine: "Ovaj gospodarstvenik je platio novi stroj, ali mu je dobavljač "Lager" iz Posušja isporučio drobilicu sastavljenu od starih dijelova koja se brzo počela kvariti. Tada je umjesto nove "Tesabove" drobilice kamena, vrijedne skoro 800.000,00 KM, dobio mašinu sastavljenu od starih dijelova koja se počela kvariti petnaestak dana kasnije." Prednji navodi iz novinskog članka su činjenično neutemeljeni, obzirom da je predmetni stroj proizveden 2015.godine, što je vidljivo i iz potvrde proizvođača, te CE certifikata proizvođača, po kojima se stroj smatra proizvedenim danom montiranja od strane ovlaštenog subjekta tj. da je proizveden 2015. godine, kada je montiran, zbog čega je stav tuženika u pogledu prednjeg apsolutno neutemeljen. Ističe da je tužitelj kao savjesna ugovorna strana vršio sve servisne popravke bez odlaganja, kao i da kvarovi nisu bili uzrokovani starošću stroja već je drobilica cijelo vrijeme nepravilno korištena (za mljevenje abrazivnog materijala), što je upravo razlog zbog kojeg je i došlo do kvara, a ne starost drobilice, a što potvrđuje i ovlašteni inženjer proizvođača pri posjeti postrojenja 2016. godine. Tuženici se, u spornom tekstu, pozivaju na mišljenje vještaka iz sudskog postupka u kojemu se utvrđuje starost stroja i njegovih pojedinih komponenti, ističući kako je "isporučio drobilicu od starih dijelova koja se brzo počela kvariti", premda taj postupak još uvijek nije pravomoćno dovršen, stvarajući time negativnu sliku o tužitelju u javnosti kršeći načelo pretpostavke nevinosti te tužitelj smatra kako se odluka na taj način prejudicira stvar. Nadalje, tužitelj navodi da u spornom tekstu tuženici navode "Novinari Centra za istraživačko novinarstvo (CIN) su otkrili da je "Lager" slično uradio i u Rudniku mrkog uglja "Đurđevik", prodavši mu za tri milijuna maraka bager sa zamijenjenim motorom. I "Elektroprivredi Bosne i Hercegovine" (EPBiH) je najmanje triput pokušao prodati neodgovarajuće mašine." Tužitelj je mišljenja kako tuženici ovakvim izjavama impliciraju da je tužitelj počinio djela koja su zakonom inkriminirana kao kaznena djela, premda tako što nije utvrđeno pravomoćnom odlukom suda ili bilo kojeg drugog ovlaštenog tijela. U pogledu isporuke bagera u RMU Đurđevik, u spornom tekstu se bez ikakvih dokaza implicira da je isporučen neodgovarajući bager rudniku, i pri tom se navodi citat: „Znači najmanje dvije te stavke nisu originalne i ne podudaraju se sa originalnim bagerom koji se proizvodi u firmi Hyundai“ kako je naveo bivši direktor Rudnika, Jasmin Rahimić. Opovrgavajući prednje, tužitelj tvrdi kako je spomenuti bager uredno isporučen i zaprimljen te se i danas nalazi u rudniku i radi bez zastoja. Bager je modificiran, od strane certificirane tvrtke HELB koja takve poslove radi u cijeloj Europi, jer se radi o bageru na elektro pogon koji se ne proizvodi serijski, već se isključivo radi po narudžbi za svakog konkretnog kupca. U konkretnom slučaju je u pitanju elektro bager Hyundai koji je bio isporučen sa svim potrebnim certifikatima te samo netko tko ne poznaje proizvodni proces takvih strojeva može izreći navode iz spornog teksta koji se odnose na isti. Tužitelj, nadalje, iz teksta tuženika izdvaja i podnaslov „Neuspjeli pokušaji podvale“, gdje se insinuiru da je Lager: "prepravljao ...kataloge, dopisujući podatke o strojevima koji nisu bili u originalnoj ponudi kako bi odgovorili na uvjete tendera." Formulacijom "pokušaj podvale" pokušava se tužitelja prikazati kao osobu koja činjenjem koruptivnih djela nastoji poslovati sa kupcima i na taj način se terminom "pokušaji podvale" želi predstaviti da je tužitelj počinio određena kaznena djela, iako to predstavlja prekoračenje prava na iznošenje vrijednosnog suda. Za tužitelja je, također, sporan i dio teksta u kojem se navodi da je EPBiH koja je za

rudnik "Đurđevik" nabavljala rovokopač sa kašikom, minimalne zapremine 1 m³ za 300.000,00 KM, kojom prilikom je "Lager" dostavio katalog proizvoda koji je bio prepravljen pa ga EP BiH nije prihvatila te se u dodatnoj provjeri utvrdilo da su u ponudi bili navedeni netočni podaci o činjenici da je kašiku bagera proizveo Hyundai, a pored toga se utvrdilo kako bager koji se nudio na tenderu nije stroj novije generacije, niti je predviđen za rad sa dubinskom kašikom za teške uvjete rada. U tekstu je još navedeno kako je, još jedne prilike, Lager pokušao prodati EP BiH bager, ovaj put sa kašikom zapremine 2,4 kubika, namijenjen za rudnik mrkog uglja Kakanj, ali je provjerom utvrđeno da bager, uistinu, jest proizveo Hyndai, međutim ne i kašiku. Tužitelj ističe da je sukladno odobrenju proizvođača bagera, nudio odgovarajuće strojeve i njihove komponente te dostavljao validnu dokumentaciju koja potvrđuje nuđene tehničke specifikacije te se tekstom tuženika činjenice izvlače iz konteksta kako bi se narušio njegov poslovni ugled i kredibilitet. U tekstu se dalje proizvoljno navodi „Godinu dana ranije u rudniku uglja „Kreka“ odbili su preuzeti i platiti čistač traka, vrijednosti 1,7 milijuna KM jer ih Lager nije isporučio u skladu sa tenderskim zahtjevima - nije dostavio tehničku dokumentaciju niti omogućio pregled opreme ili prisustvo završnom ispitivanju u tvornici.“ Tužitelj ističe da novinari nisu u skladu sa pravilima novinarske struke i etike utvrdili sve relevantne činjenice već su javnosti dali jednostran prikaz koji nema kvalitetu objektivne informacije. Tužitelj ističe da ispunio sve uvjete kao savjesna ugovorna stranka te je cjenovno bio najpovoljniji, dostavio je sredstva osiguranja za ozbiljnost ponude i uredno izvršenje ugovora, dao garancije na ispravnost i raspoloživost, da bi u konačnici isporučio strojeve. U konkretnom slučaju jedino je šteta nanesena tužitelju, neutemeljenom naplatom bankarskih garancija za dobro izvršenje posla, u iznosu od otprilike 150.000,00 KM, iako je ispunio sve tenderom tražene uvjete i isporučio bagere u skladište Rudnika.

Nadalje tužitelji navode da su tuženici u članku „Lagerovanje koncesija“, objavljenom 31.03.2021. naveli kako je firma Lager iz Posušja pogodovanjem vlasti dobila koncesiju za eksploataciju prirodnih dobara u BiH. Koristeći termin „pogodovanje“ navodi se javnost na zaključak o mogućem počinjenju kaznenih djela od strane tužitelja u oblasti gospodarstva, iako glede toga nije donesena nikakva odluka nadležnih tijela, niti je pokrenut bilo kakav postupak. U tekstu se spominje i ime vlasnika Bašića te se navodi da je planirao od ovog posla ostvariti godišnju zaradu od 4 milijuna KM "kopanjem kamena" u Posušju te kopanjem mrkog uglja u Sanskom Mostu, kao i radom vjetroelektrana u Tomislavgradu. Smatraju kako spominjanje imena gospodina Bašića nije potrebno, jer nije on taj koji ostvaruje prihode, već društvo Lager d.o.o. u okviru registrirane djelatnosti ostvaruje prihode i izvršava svoje obveze. U spornom tekstu je, također, navedeno kako dokumentacija pokazuje da su institucije vlasti pogodovala Lageru pri dodjeli poslova, da je firma neke od poslova dobila iako nije ispunjavala uvjete pa su joj tako, primjerice, u USK umanjene koncesijske naknade, a u ŽZH odobrena odgoda plaćanja. Tuženici, koristeći se terminom "pogodovanje" ne daju konkretne dokaze do kakvog pogodovanja vlasti je zapravo došlo te koje uvjete tužitelj nije ispunio, već samo proizvoljno izvode zaključke, a namjerno se izostavlja činjenica da je tužitelj jedini koncesionar koji je unaprijed uplatio koncesijsku naknadu za eksploataciju mrkog uglja u Sanskom Mostu u iznosu od 500.000,00 KM, bez da je eksploatirao ili prodao i jednu tonu. Tužitelj u svoju obranu ističe da je u ZHK-u, uistinu, odobrena odgoda plaćanja putem Aneksa na ugovor zbog djelomično nezakonite odredbe iz temeljnog Ugovora o koncesiji, dok iz spornoga teksta i korištenja termina pogodovanje tuženici stvaraju sliku tužitelja u javnosti kao

društva koje je sklono nezakonitim radnjama. Prema tužiteljevom mišljenju sporan je i dio teksta u kojem se navodi: „Iako je obećavao mnogo, ne plaća koncesijske naknade redovno – umjesto milijun KM koliko je trebalo uplatiti do sada, u budžete je legla tek polovina tog novca. Dva kamenoloma ne rade, iz rudnika je iskopana manja količina uglja, a vjetroelektranu nije ni počeo graditi.“ Vezano za prednje, tužitelj u tužbi ističe da za kamenolom na lokalitetu Osoje nikada nije dobio konačnu eksploatacijsku dozvolu, zbog (ne) rada nadležnih tijela pa stoga naknade nije morao ni plaćati, a glede kamenoloma Bosiljna, tužitelj ističe kako uslijed nametnutih sudskih postupaka, sporosti rada nadležnih tijela te fizičke nemogućnosti pristupa lokalitetu nije mogao započeti sa eksploatacijom.

Tužitelj se poziva i na dio teksta pod naslovom „Nelegalan iskop na Osoju“, gdje se opetovano iznose neistiniti navodi i sugerira nezakonito djelovanje tužitelja, premda je tužitelj, temeljem Ugovora o istraživanju mineralne sirovine, ostvarivao pravo na istraživanje na navedenom lokalitetu te su mu potom priznate i obračunate istražene količine sirovina, i to temeljem odluke nadležnog Ministarstva, koje su bile temelj za potpisivanje Ugovora o eksploataciji, iz čega nedvojbeno proizlazi kako mu je priznato pravo na eksploataciju, a što je u suprotnosti s navodima rudarskog inspektora čije izjave sporni tekst prenosi. Važno je naglasiti da korištenjem termina „nelegalan iskop“ tuženik stvara vještačku konstrukciju koja se može podvesti pod kaznena djela iz oblasti gospodarskog kriminala, iako ne postoji nikakva sudska odluka o prednjem i ne radi se o vrijednosnom sudu, već o činjenicama koje su podložne dokazivanju. Nadalje u podnaslovu „Pravobranilac protiv ugovora“ na isti način kao i prethodno tužitelj se predstavlja kao društvo koje mimo Zakona pribavlja koncesije, odnosno kojem se pogoduje, bez navođenja bilo kakvih dokaza o takvim tvrdnjama. Iznesceni stavovi oko koncesije, vezani za rudnik uglja u Sanskom Mostu, ne odgovaraju stvarnosti, budući da tuženiku ništa nije poklonjeno, već je tužitelj nakon potpisanog Ugovora uplatio 500.000,00 KM akontacije, a što je, nesporno, presedan u BiH pa zbog svega tužitelj ističe da su navodi o bilo kakvim povoljnim naknadama navođeni, isključivo, u cilju difamacije tužitelja u javnosti. Na koncu, navodi iz spornog teksta u kome se prezentira odnos između Aleksandra Hrkaća, Mirsada Durić i Milenka Bašić, kao i činjenica odustajanja od ugovora, jednostrani su te su neistinito prikazani, iz razloga što je Lager d.o.o., kao pravna osoba, bio u ugovornom odnosu sa rudnikom, iz kojeg odnosa su proizišla potraživanja tužitelja prema tuženiku i to tako što je tužitelj izvršavao svoje ugovorne obveze, a što je potvrđeno i pravomoćnom presudom OS u Bihaću, kojom je presuđen tužbeni zahtjev u visini od 8.098,634,84 KM.

Objavljivanjem spornih tekstova tužitelju je nanescena značajna šteta, iz razloga što se zbog tih natpisa njegovom poslovanju pripisuju stanovita koruptivna djela, a radi o gospodarskom društvu sa širokim krugom kupaca i poslovnih partnera u BiH, kao i inozemstvu. Stoga su, ovakvim natpisima, značajno narušeni ugled i poslovni interesi tužitelja, te su zbog toga i posljedice po tužitelja uslijed iznošenja takvih neutemeljenih navoda višestruke. Tužitelj se dovodi u situaciju da mora ulagati ogromne napore u cilju zaštite svoj ugleda u poslovnoj i općoj javnosti te „opravdavati“ svoje navodno postupanje svojim poslovnim partnerima što za posljedicu ima nesagledivu materijalnu štetu za tužitelja. Prilikom iznošenja neistina na račun tužitelja, tuženici nisu pružili niti jedan dokaz, nego samo iznose paušalne teze te izvlače iz konteksta dijelove pojedinih dokumenata kojima nastoje opravdati vlastite neistinite navode, pri tome ispuštajući iz vida da su odluke vezane za tužitelja donesene od strane nadležnih tijela ili sudova i da su prošle

kontrolu viših instanci, kao i da je svaka stranka koja je imala pravni interes imala mogućnost pobijanja spornih odluka, ali niti jedna odluka nije pobijena. Dakle, tuženi žele prikazati tužitelja u javnosti kao koruptivno društvo koje ima pomoć od aktera izvršne i drugih vlasti.

Tužitelj ne osporava pravo trećih osoba da raspravljaju o eventualnim nepravilnostima u radu javne vlasti, ali ne može dopustiti da se šteti njegovom ugledu, pogotovo bez utemeljenja u stvarnim činjenicama i dokazima, javno ostavlja dojam da je tužitelj sklon koruptivnom djelovanju, te smatra da su tuženici iznesenim tvrdnjama nanijeli štetu tužitelju identificirajući ga trećim osobama kao koruptivno nastrojeno, čime su doveli do toga da su navedene podatke prenijeli i drugi mediji u BiH. Zbog svega naprijed navedeno tužitelj je izložen brojnim anonimnim porukama i negativnim komentarima, objavljenim na raznim internetskim portalima, čime se dodatno narušava ugled tužitelja. Tužitelj se dana 07.04.2021. godine obratio tuženom sa demantijem i zahtjevom za uklanjanje spornog teksta „Lagerova roba s greškom te dana 09.04.2021. godine, sa demantijem i zahtjevom za uklanjanje teksta „Lagerovanje koncesija, što je tuženi odbio učiniti.

Zbog navedenog tužitelj ustaje tužbom ističući tužbeni zahtjev kojim potražuje naknadu štete zbog klevete u iznosu od 4.000,00 KM, nalaganje tuženicama da uvod i izreku presude, nakon njene pravomoćnosti, objave na portalu na istom mjestu i položaju na portalu na kojem su objavljeni sporni članci, kao i nalaganje tuženiku da ukloni sporne članke objavljene na web portalu www.cin.ba.

Tužitelj potražuje i zakonske zatezne kamate na potraživanje naknade štete počev od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, kao i troškove postupka koje konačno opredjeljuje na glavnoj raspravi.

Tuženi u odgovoru na tužbu osporavaju mjesnu nadležnost Općinskog suda u Širokom Brijegu, budući prvo-tuženi ima sjedište, a i drugo i treće tuženi imaju prebivalište u Sarajevu. Također tuženi osporavaju osnov i visinu tužbenog zahtjeva. U odgovoru ističu da su točni navodi da je prvo-tuženi na Web portalu dana 31.03.2021. godine objavio članak „Lagerovanje konceija“ drugo-tuženog kao glavnog urednika i treće-tuženog kao autor, a dana 05.04.2021. godine članak „Lagerova roba s greškom“, ali napominju da ti tekstovi ne predstavljaju klevetničko izražavanje propisano čl. 6. Zakona o kleveti F BiH, osvrnuvši se na svaku od točaka tužbe. Vezano za članak „Lagerova roba s greškom“ od 05.04.2021. godine, u kojem tužitelj tvrdi kako su navodi u vezi isporuke drobilice neutemeljeni, tuženi naglašavaju da se radi o drobilici „Tesab“, čija vrijednost iznosi 800.000,00 KM, a koju je Ante Zeko, u svojstvu zakonskog zastupnika društva „Paloč“ d.o.o. kupio od tužitelja, uz naglasak da je Paloč d.o.o. namjeravao kupiti novu mašinu, a dobio je mašinu sastavljenu od starih dijelova. U tekstu se navodi da je umjesto ugovorene žute drobilice isporučena drobilica bijele boje, što tužitelj uopće i ne spori, a napominje se da su drobilice za kamen standardno žute boje te da tužitelj ne spori da drobilica nije imala utisnutu godinu proizvodnje na šasiji. Navode u vezi isporučene drobilice tuženi su preuzeli iz dokumenta – nalaz i mišljenje o izvršenom vještačenju mobilnog drobilicnog postrojenja „Tesab“ 1012 T sačinjen od strane „Ekspertiza“ d.o.o. Sarajevo, koji je sačinjen u sudskom sporu pred Općinskom sudom u Sarajevu u predmetu broj 65 0 Ps 624872 17 Ps koje društvo je u zaključku navelo da se ne radi o drobilici iz 2015. godine, nego o drobilici koja je sastavljena iz dijelova: reduktori na gusjeničnim lančanicima proizvedeni 2008 godine, hidraulični motor 2011. godine, a glavna pogonska jedinica 2010 godine, te da

carinske prijave o stroju datiraju iz 2011. godine. Evidentno je kako su time samo preneseni navodi iz citiranog nalaza i mišljenja prema kojemu drobilica nije proizvedena 2015. godine. Vezano za navode iz teksta da je tužitelj slično uradio i u Rudniku mrkog uglja „Đurđevik“, prodavši mu za 3 milijuna maraka bagera sa zamijenjenim motorom, a i Elektroprivredi BiH je najmanje 3 puta pokušavao prodati neodgovarajuće strojeve tuženi naglašavaju kako u predmetnom članku niti nigdje nisu naveli da je tužitelj počinio bilo kakvo kazneno djelo, štoviše da sam tužitelj ističe da je stroj modificirao u dogovoru sa društvom „Hyundai“. Ne postoje klevetnički navodi obzirom da je treće-tužena izvršila uvid u dokumentaciju rudnika „Đurđevik“ te je, posjetivši rudnik, obavila razgovor sa direktorom Jasminom Rahimićem a istražila je i da Kantonalno tužiteljstvo vodi istragu u svezi prodaje predmetne mašine rudniku i da su joj sve prednje navedene informacije kao profesionalcu poslužile da na web stranici prvo-tuženika plasira sporni članak. Tuženi navodi da i svim navodima iz članka tuženi raspolažu dokumentacijom koja potvrđuje istinitost navoda, kao što je Ugovor o javnoj nabavci u kojem je označen rok isporuke 180 dana, a koji nije ispoštovan (Ugovor od 06.11.2014 godine, a što je konstatirano da je isporuka bila 23.07.2015 godine zapisnikom, dakle sa zakašnjenjem od preko 2,5 mjeseci), Zapisnik o konačnom preuzimanju opreme broj 21-5695/15 od 23.07.2015. godine, Zapisnik o tehničkom pregledu hidrauličnog bagera Hyundai sa čeonom kašikom minimalne zapremnine 6,5 m³ broj 21-6152/15 od 24.08.2015. godine. Kao dokaz svojih navoda tuženi izdvajaju i odgovor Rudnika Mrkog uglja Đurđevik na zahtjev prvo-tuženog za slobodan pristup informacijama u pogledu kupljenih strojeva. U vezi navoda o klevetničkom pisanju situacije u rudniku Mrkog uglja „Đurđevik“, u kome je navedeno da su prepravljani katalozi, dopisivani podaci o strojevima koji nisu u originalnoj ponudi, sve kako bi odgovorili na uvjete tendera, ističe se da ni to nisu klevetnički navodi kako to tužitelj opisuje u tužbi, budući su tuženi preuzeli i objavili službene i javno dostupne dokumentacije Ureda za razmatranje žalbi BiH. Rješenja su donesena po žalbama tužitelja jer im je ugovorni organ JP Elektroprivreda BiH d.o.o. odbio ponude na tenderima. Izjašnjavajući se na navode vezano za Rudnik uglja „Kreka“ tuženi ističe da su objavljene informacije upravo iz dokumentacije tužitelja iz sudskog postupka koji je vođen pred Općinskim sudom u Širokom Brijegu ali je prekinut dok se ne okonča istraga koju vodi Tužiteljstvo Tuzlanskog kantona.

Vezano za navode iz članka „Lagerovanje koncesija“ tužitelju je sporan izraz „pogodovanje“ koji tuženi koriste te smatra da javnost može navesti na zaključke o činjenju kaznenih djela tužitelja. Tuženi obrazlažu u odgovoru da taj termin koriste zbog metodološkog pristupa sačinjavanju predmetnog teksta i upravo su istraživačkim novinarstvom došli su do informacije da je u određenim postupcima oko dodjele koncesije dolazilo do mijenjanja ili umanjivanja koncesijskih naknada i sličnih postupaka o čemu tuženi također posjeduju materijalne dokaze. Nisu klevetnički navodi o neplaćanju koncesionih naknada obzirom da tužitelj tužbom iste navode ne osporava nego činjeničnim opisom tužbe obrazlaže zašto iste ne plaća. Nadalje se u odgovoru ističe kako tužitelj, citirajući navode teksta „Nelegalan iskop u Osoju“ i „Pravobranitelj protiv ugovora“ ne obrazlaže koji dio teksta je po njemu klevetnički, niti prilaže bilo kakav dokaz za to. Glede dijela teksta kojim se prezentira odnosu između Aleksandra Hrkaća, Mirsada Durića i Milenka Bašića tuženi ističu da su informacije prikupljali direktno od ovih osoba te da su, također, izvršili analizu relevantne dokumentacije, na temelju čega su sačinili članak.

Tuženi ne spore da su tužitelji poslali dva demantija, i to demanti od 07.04.2021. godine i od 09.04.2021. godine, ali ističe se da isti sadrže upute prvo-tuženom kako treba napisati predmetne tekstove, a nipošto ne sadrže i dokaze da sadržaj dvaju članka nije istinit, stoga tuženi takvo obraćanje ne smatraju demantijem, nego pritiskom na tužene.

Zbog svega navedenog, stav je tuženih kako njihovo izvještavanje ne predstavlja klevetničko izražavanje, nego je iznošenje informacija bilo razumno, a iznošenje predstavlja informacije koje su točne i objektivne (čl. 7. st. 2. Zakona o zaštiti od klevete) koju tuženi ne osporava. S obzirom na činjenicu da se radi o društvu koje se bavi nabavkom strojeva, a i da evidentno postoji javni interes o radu istog, mediji imaju dužnost obavještavanja javnosti o svim bitnim informacijama koje se tiču poslovanja društva, a javnost ima pravo na dostupnost takvim informacijama.

Tuženi naglašavaju da za postojanje klevete moraju kumulativno biti ispunjeni slijedeći uvjeti: objavljivanje neistinitog sadržaja, šteta po fizičku ili pravnu osobu, namjera ili određeni stupanj nepažnje, identifikacija osobe kojoj se šteta nanosi, da se izražavanje o nekome učini dostupnim trećim osobama. Tvrdi se da ovim člancima nije iznesen neistinit sadržaj, jer je korištena službena dokumentacija iz javnih institucija, a izvršene su i dodatne provjere. Također se navodi da su novinari prvo-tuženog u više navrata pokušavali obaviti razgovor sa predstavnicima tužitelja, ali bezuspješno te su čak i verbalno napadnuti, a navedene prilike im je fizički bilo zabranjeno snimanje kadrova ispred društva „Lager“ d.o.o. Posušje. Dakle, novinari su pokušali na sve zakonski dopuštene načine dobiti informaciju od tužitelja, prije objave članaka, ali im nije pružena mogućnost da čuju i drugu stranu.

Tuženici smatraju kako niti jednim dostavljenim dokazom, niti činjeničnim navodom, ne mogu utvrditi što bi to točno trebalo predstavljati klevetu te zbog toga, kao i svega naprijed iznesenog u odgovoru na tužbu predlažu sudu da tužbeni zahtjev odbije.

Rješenjem ovog suda broj 64 0 P 061671 21 P od 12.11.2021.godine ovaj sud se oglosio mjesno nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari.

Rješenjem Županijskog suda Široki Brijeg broj 64 0 P 061671 21 Gž od 05.04.2022.godine uvažena je žalba tužitelja, ukinuto prvostupanjsko rješenje i predmet je vraćen drugostupanjskom sudu na ponovni postupak.

U ponovnom postupku ovaj sud je dana 01.12.2023.godine donio presudu kojom je u cijelosti usvojio tužbeni zahtjev tužitelja te je tuženike obvezao na naknadu troškova postupka.

Rješenjem Županijskog suda Široki Brijeg broj 64 0 P 061671 24 Gž 2 od 12.03.2025.godine uvažena je žalba tuženika, ukinuta prvostupanjska presuda i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovnu glavnu raspravu pred drugim suce.

U dokaznom postupku u ponovljenom postupku izvedeni su dokazi uvidom i čitanjem u: Ispis članka tuženih "Lagerova roba s greškom", Ispis članka tuženih "Lagerovanje koncesija", Ugovor o koncesiji br. KU 054/2015 s prilogima, Ugovor o koncesiji za eksploataciju građevnog kamena na ležištu "Osoje", Ugovor o koncesiji za istraživanje građevnog kamena na ležištu "Osoje", Zapisnik o reviziji elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi AG kamena na ležištu "Osoje"- Posušje, Ugovor o koncesiji za eksploataciju AG kamena na lokalitetu "Bosiljna", Aneks 1 na Ugovor o koncesiji za eksploataciju AG kamena na lokalitetu "Bosiljna", Pravno mišljenje – odvjetnik Igor Markotić od 22.02.2021. godine, Informacija o koncesijskim naknadama za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina Ministarstva gospodarstva ZE-DO

kantona, Rješenje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ŽZH vezano za kamenolom Osoje, Procjenu ispravnosti postupaka vezanih za tehnički aspekt učešća na raspisanom tenderu za prodaju građevinske mašine Hyundai s prilogima – stalni sudski vještak Zlatan Čučić, Presudu Kantonalnog suda u Bihaću u predmetu broj: 17 0 Ps 047132 21 Pž od 14.01.2021. god., Ugovor o javnoj nabavci roba između tužitelja i RMU Đurđevik br. 2015/14 od 06.11.2014.god., Zapisnik o konačnom preuzimanju opreme (elektro bagera Hyundai) br. 21-5695/15 od 23.07.2015.god., Izjavu proizvođača Hyundai od 13.11.2020. godine s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača, CE certifikat proizvođača Tesab s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača, Potvrdu proizvođača Tesab s prijevodom ovlaštenog sudskog tumača, Izvješće proizvođača o stanju i radu drobilice Tesab, Demant članka "Lagerova roba s greškom" od 07.04.2021. god., Demant članka "Lagerovanje koncesija" od 09.04.2021.god., Presudu Županijskog suda u Širokom Brijegu, u predmetu broj: 64 0 K 043201 22 Kžk 2 od 09.05.2023. godine, Presudu Kantonalnog suda u Sarajevu, u predmetu broj: 65 0 Ps 624872 22 Pž od 22.02.2023. godine (predmet: "Paloč"), Žalbu odvjetničkog ureda Đorđe Jugović od 13.01.2023. godine, na prvostupanjsku presudu u parničnom predmetu broj: 65 0 Ps 855959 20 Ps (predmet: "RU Gračanica"), Izvještaj o izvršenom vještačenju mobilnog drobiličnog postrojenja Tesab 1012 T u odnosu na zadatke definirane rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 624872 17 Ps od 30.04.2020. godine sve sa prilogima, sačinjen od strane Expertiza doo Sarajevo, Odgovor na dodatna pitanja u odnosu na Izvještaj o izvršenom vještačenju mobilnog drobiličnog postrojenja Tesab 1012 T u odnosu na zadatke definirane rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 624872 17 Ps broj 23-02/20 od 16.09.2020. godine, sve sa prilogima, sačinjen od strane Expertiza doo Sarajevo, Ugovor o javnoj nabavci roba zaključen između JP Elektroprivreda BiH dd Sarajevo, ZD Rudnik mrkog uglja Banovići i Lager doo Posušje zaveden pod brojem 7205/14 za Lager doo Posušje dana 07.11.2014. godine i pod brojem 2015/14 za JP Elektroprivreda BiH dd Sarajevo, ZD Rudnik mrkog uglja Banovići dana 6.11.2014. godine, Zapisnik o konačnom preuzimanju opreme broj 21-5695/15 od 23.07.2015. godine, Zapisnik o tehničkom pregledu hidrauličnog bagera Hyundai sa čeonom kašikom minimalne zapremine 6,5 m3 broj 21-6152/15 od 24.08.2015. godine, Zahtjev za slobodan pristup informacijama upućen Rudniku mrkog uglja „Đurđevik“ doo Đurđevik od strane III-tuženog ispred I-tuženog od 25.09.2020. godine i 14.10.2020. godine, Rješenje Ureda za Razmatranje žalbi broj JN2-03-07-1-690-8/17 od 27.07.2017. godine, Rješenje Ureda za Razmatranje žalbi broj JN2-03-07-1-1218-8/17 od 07.12.2017. godine, Rješenje Ureda za Razmatranje žalbi broj JN2-03-07-1-259-10/18 od 26.04.2018. godine, Odgovor na tužbu privrednog društva „Lager“ doo Posušje iz predmeta koji se vodio pred Općinskim sudom Široki Brijeg broj 64 0 Ps 054437 20 Ps, tužitelja EP BIH ZP Rudnici Kreka doo Tuzla, ispis presude Općinskog suda u Širokom Brijegu broj : 64 0 Ps 053086 19 Ps od 02.02.2021. godine, videosnimak verbalnog i fizičkog napada na III-tuženu i fotografa Dženata Drečkovića ispred privrednog društva „Lager“ doo Posušje od 01.09.2020. godine, Print screen elektronske korespondencije između III-tužene Renate Radić-Dragić i zakonskog zastupnika tužitelja gospodina Dragana Stipića od 01. i 02.09.2020. godine, Printscreen neodgovorene poruke koju je III-tužena uputila zakonskom zastupniku tužitelja od 24.03.2021. godine, Mišljenje Kantonalnog Pravobranilaštva Bihać broj M-100/15 od 21.09.2015. godine, Mišljenje Kantonalnog Pravobranilaštva Bihać broj M-117/15 od 21.10.2015. godine, Presuda Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 624872 17 Ps od 11.07.2022. godine, Presuda

Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 855959 20 Ps od 12.12.2022. godine, Ispis presude Županijskog suda u Širokom Brijegu kojom je sud nepravomoćno osudio bivšeg ministara prostornog uređenja ZHK Ivana Topića i direktoricu firme „Lager“ iz Posušja Dubravku Bašić na zatvorske kazne od 10 i 8 mjeseci zbog zloupotrebe položaja ili ovlasti. „Lager“ je novčano kažnjen sa 5.000 KM, Transkript intervjuja kojeg je III-tužena obavila sa bivšim ministrom Ministarstva privrede USK Vid Šantić od 12.03.2021. godine, Izvod iz optužnice protiv Milenka Bašića i Dragana Stipića zbog krivičnog djela podmićivanja funkcionera radi dodjele određenih dozvola bez odgovarajućih uslova, iz Republike Hrvatske.

Uz suglasnost sa punomoćnicima parničnih stranaka pročitani su iskazi zakonskog zastupnika tužitelja Branka Martića, tuženika pod 2 Aladina Abdagića i tužene pod 3 Renate Radić Nikić i svjedoka Dženata Drekovića sa zapisnika sa glavne rasprave od 30.10.2023.godine (čl. 114.st.2.Zakona o parničnom postupku F BiH, Službene novine F BiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – u daljnjem tekstu ZPP F BiH)

Analizirajući izvedene dokaze savjesno i brižljivo, svaki dokaz posebno i sve dokaze zajedno, odlučeno je kao u izreci presude iz slijedećih razloga (čl. 7. ZPP-a F BiH):

Među parničnim strankama nije sporno da su tekstovi pod naslovima „Lagerovanje koncesija“ i „Lagerova roba s greškom“ objavljeni na web stranici www.cin.ba dana 31.03.2021. godine i 05.04.2021. godine od strane tuženika, kao ni sadržaj objavljenih tekstova. Među strankama je sporna istinitost činjeničnih navoda iznesenih u tekstovima odnosno da li navodi izneseni u tekstovima predstavljaju klevetu.

- Iz izvedenih materijalnih dokaza, čija vjerodostojnost nije osporena, utvrđeno je:
- Da je, između Ministarstva privrede Unsko-sanskog kantona kao Koncesora i ovdje tužitelja Lager d.o.o. kao koncesionara dana 27.10.2015.godine zaključen ugovor o koncesiji za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu „Zlauše-Fajtovci-G. Kamengrad“ u općini Sanski Most kojim ugovorom su uređena koncesiona prava na eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu „Zlauše-Fajtovci-G. Kamengrad“ u općini Sanski Most u skladu sa odlukom Vlade Unsko-sanskog kantona od 27.10.2015.godine broj 03-017-844/2015 kojom je dodijeljena koncesija društvu Lager d.o.o. Posušje na period od 30 godina, između ostalog visina naknade za koncesiju, način i uvjeti korištenja koncesije i ostali elementi ugovora;
 - Da je dodijeli koncesije prethodila odluka Vlade Unsko-sanskog kantona broj 03-017-800/2015 od 08.10.2015.godine kojom je odobreno pokretanje postupka dodjele koncesije putem samoinicijativne ponude za istraživanje i eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu Zlauše-Fajtovci-G. Kamengrad“ u općini Sanski Most društvu Lager d.o.o. Posušje;
 - Da je, Kantonalno pravobraniteljstvo Unsko sanskog kantona, dva puta, aktima od 21.09.2015. godine i 21.10.2015.godine Ministarstvu privrede Bihać dalo negativno mišljenje na predložene tekstove ugovora o koncesiji broj KU 054/2015 za eksploataciju mrkog uglja na ležištu „Zlauše-Fajtovci – Kamengrad“ u općini Sanski Most koji Ministarstvo privrede namjerava zaključiti sa društvom „Lager“ d.o.o. Posušje, zbog, pored ostalog, izmjene koncesione naknade na nižu i povoljniju u odnosu na onu koja je bila u vrijeme zaključenja pregovora, nema studije o ekonomskoj opravdanosti, nije urađeno istraživanje koje pokazuje točnu količinu rezerve mrkog uglja;

- Da je, u Informaciji o koncesijskim naknadama za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina Ministarstva gospodarstva ZE-DO kantona, iz 2019.godine, koja je sačinjena od Ministarstva privrede Zeničko - dobojskog kantona izvršena analiza i komparacija koncesijskih naknada, iz koje se da zaključiti da se iste kreću od 0,45 KM/m³č.m. do 0,83 KM/m³č.m., te da je visina iste u Unisko-sanskom kantonu 0.80 KM/m³č.m.;
- Da je, presudom Općinskog suda u Bihaću broj 17 0 Ps 047132 13 Ps od 12.12.2021. godine, koja je potvrđena presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 17 0 Ps 047132 21 Pž 4, u postupku vođenom po tužbi tužitelja Lager d.o.o. Posušje protiv tuženika Rudnik mrkog uglja „Kamengrad“ d.d. Sanski Most, i po protutužbi protutužitelja Rudnik mrkog uglja „Kamengrad“ d.d. Sanski Most protiv protutuženika Lager d.o.o. Posušje, djelomično usvojen tužbeni zahtjev tužitelja te je obavezan tuženik da mu plati dug u iznosu od 8.098.634,84 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 15.11.2012.godine i troškovima postupka u iznosu od 2.797,70 KM (dok su djelomično odbijeni zahtjevi za isplatu zakonskih zateznih kamata i troškova postupka), a u cijelosti odbijen protutužbeni zahtjev protutuženika za naknadu štete u iznosu od 19.494.061,03 KM, troškova postupka, vraćanje mjenica...;
- Da je, 22.07.2013.godine, između Vlade Županije Zapadnohercegovačke kao Koncesora i ovdje tužitelja „Lager“ d.o.o. Posušje kao koncesionara, zaključen ugovor o koncesiji za istraživanje arhitektonsko-građevnog kamena na istražnom području „Osoje“ u općini Posušje kojim su regulirana međusobna prava i obaveze ugovornih strana, pored ostalog pravo koncesionara za istraživanje arhitektonsko-građevnog kamena na istražnom prostoru „Osoje“ i obaveza da u roku 1 (jedne) godine od dana potpisivanja tog ugovora istraži odnosni prostori i uradi Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu zaliha arhitektonsko-građevnog kamena odnosno izvješće o obavljenim istraživanjima;
- Da je sukladno obavezi iz prednjeg ugovora, po narudžbi investitora Lager d.o.o. Posušje od izrađivača „Sediment“ d.o.o. Posušje, sačinjen Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevnog kamena na ležištu „Osoje“ Posušje o čemu su članovi Povjerenstva za reviziju Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi arhitektonsko-građevnog kamena na ležištu „Osoje“ Posušje, izvršili reviziju i sačinili zapisnik broj 05-03-18-547-2/14 od 17.04.2014.godine;
- Da je, 16.05.2014.godine, između Vlade Županije Zapadnohercegovačke kao Koncesora i ovdje tužitelja „Lager“ d.o.o. Posušje kao koncesionara, zaključen ugovor o koncesiji za eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena na ležištu „Osoje“ u općini Posušje, kojim su regulirana međusobna prava i obaveze ugovornih strana, pored ostalog način i uvjeti korištenja koncesije, vrijeme trajanja koncesije, visina naknade, rokovi za plaćanje naknade, kao i druga prava i obaveze ugovornih strana, a kojim se ugovorom, pored ostalog Koncesionar obvezao riješiti imovinsko-pravne odnose do početka eksploatacije, te ishoditi potrebne dozvole, suglasnosti i odobrenja;
- Da je, presudom Županijskog suda Široki Brijeg broj 64 0 K 043201 22 Kžk 2 od 09.05.2023.godine, ovdje tužitelj Lager d.o.o. (kao i Ivan Topić kao ministar i odgovorna osoba u Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša

- ŽZH i Dubravka Bašić, kao direktor i odgovorna osoba društva Lager d.o.o.), oslobođen od optužbe za počinjenje kaznenog djela Zloporaba položaja ili ovlasti iz čl. 383.st.1. u vezi sa čl.128.st.1.toč. c) Kaznenog zakona F BiH (da su poduzimali nezakonite radnje u cilju nezakonitog ishođenje potrebnih dozvola za eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena eksploatacijskog polja Osoje), s tim što su isti optuženi predhodno presudom istog suda jesu bili osuđeni za počinjenje navedenih kaznenih djela, ali je ta presuda, rješenjem Vrhovnog suda F BiH, ukinuta;
- Da je, nepravomoćnim rješenjem Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Županije zapadnohercegovačke broj UPI: 06-02-23-28/14 od 31.01.2020.godine odbijen zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole za eksploataciju arhitektonsko-građevnog i tehničko – građevnog prostora na prostoru „Osoje“, općina Posušje, na parceli broj k.č. 2405 k.o. Osoje, koju je zatražilo društvo „Lager“ d.o.o.;
 - Da je između Vlade Županije Zapadnohercegovačke kao Koncesora i ovdje tužitelja kao Koncesionara, 2013.godine zaključen i ugovor o koncesiji za eksploataciju tehničko-građevnog kamena na ležištu „Bosiljna“ u općini Posušje, kojim je ugovorom dato pravo ovdje tužitelju da vrši eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju „Bosiljna“, te definirani međusobna prava i obveza ugovornih strana i to: način i uvjeti korištenja koncesije, vrijeme trajanje koncesije, visina naknade, rokovi za plaćanje naknade i dr., kojemu je ugovoru zaključen i Aneks, dana 09.03.2017.godine;
 - Da je, prvostupanjskom presudom ovog suda broj 64 0 Ps 053086 19 Ps od 02.02.2021.godine, primjerak koje u spisu je anonimiziran, ali se može zaključiti da se radi o sporu između Županije Zapadnohercegovačke protiv tuženika Lager d.o.o. , sud obvezao tuženika na isplatu iznosa od 120.000,00 KM sa zakonskim zateznim kamatama, po osnovu izdanih računa na ime akontacija na ime koncesijskih naknada po ugovoru o koncesiji od 21.08.2014. godine, te da u postupku nije dokazano da bi navedena presuda postala pravomoćna;
 - u predmetu koji se pred Općinskim sudom u Sarajevu vodio po tužbi tužitelja Paloč d.o.o. Gornji Vakuf protiv tuženih UniCredit Bank d.d. Mostar i ovdje tužitelje Lager d.o.o. Posušje, prvostupanjskom presudom broj 65 0 Ps 624872 17 Ps od 11.07.2022.godine usvojen tužbeni zahtjev za naknadu materijalne štete (izmakle koristi, iznosa plaćenih po ugovoru o financijskom leasingu), koji zahtjev temelji na ugovoru o financijskom leasingu predmet kojeg je radna mašina-drobilica, marke TESAB, tip 112T, odnosno na materijalnim i pravnim nedostacima predmeta leasinga (kvarovi, godina proizvodnje..), a što je, pored ostalog, predmet jednog od spornih tekstova, te da je rješenjem Županijskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 624872 22 Pž od 22.02.2023.godine ukinuta navedena prvostupanjska presuda i predmet vraćen na ponovni postupak;
 - Da je, u naprijed navedenom postupku vođenim pred Općinskim sudom u Sarajevu sačinjeno izvješće o vještačenju društva za vještačenja Expertiza d.o.o. u kojem je izneseno mišljenje da predmetna drobilica marke TESAB, tipa 1012 T, serijskog broja 07-1262-848 nije isporučeno u skladu sa elementima ugvoora, da natpisi LAGER 500 na drobilici nisu nigdje spomenuti u ugovoru, da je boja drobilicnog postrojenja cijela, a ugovor definira žutu, da nije navedena godina proizvodnje, da

predmetna drobilica ne može biti proizvedena 2015.godine, nego između 2008 i 2011.godine;

- Da je, prema izjavi o sukladnosti, date od strane proizvođača, stroj : pokretno postrojenje za drobljenje, marke Tesab, model 1012T serijski broj 07-1262-848 proizveden 17.08.2015.godine;
- Da je, presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 855959 20 Ps od 12.12.2022.godine, u predmetu vođenom po tužbi tužitelja Rudnik uglja „Gračanica“ d.o.o. Gornji Vakuf – Uskoplje, protiv ovdje tužitelja Lager d.o.o. Posušje kao tuženika, usvojen tužbeni zahtjev te obvezan tuženik Lager d.o.o. da tužitelju isplati iznos od 522.404,83 KM na ime manje ostvarene mehaničke raspoloživosti od garantovane stroja gredera terex TG 250, sa zakonskim zateznim kamatama, kao i da mu nadoknadi troškove postupka, dok je odbijen protutužbeni zahtjev tuženika za utvrđenje da je tužitelj dana 31.07.2018.godine, kao dana sačinjavanja zapisnika o servisu broj 4515/DL/18, izgubio prava iz garancije na stroj Terex TG 250
- Da je ovdje tuženik izjavio žalbu na prednje navedenu presudu Općinskog suda u Sarajevu, o kojoj evidentno još nije odlučeno (nije dostavljena drugostupanjska odluka);
- Da je, dana 07.11.2015.godine, između JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, ZD Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. i ovdje tužitelja Lager d.o.o. Posušje kao dobavljača, zaključen ugovor o javnoj nabavci roba, predmet kojeg je javna nabava Hidrauličnog bagera sa čeonom kašikom minimalne veličine 6,5 m2, kojim su ugovorom definirani međusobna prava i obaveze ugovornih strana, pored ostalog, predmet ugovora, karakteristike predmeta, cijena (3.151.950,75 KM), kontrola, plaćanje, rok isporuke 180 dana, obaveze dobavljača i dr., a u kojem je ugovoru navedeno da je sačinjen na osnovu odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača;
- Da je, dana 23.07.2015.godine, sačinjen zapisnik o konačnom preuzimanju robe koji se odnosi na preuzimanje Hidrauličnog bagera sa čeonom kašikom minimalne veličine 6,5 m2, nabavka kojeg je ugovorena prednjim ugovorom o javnoj nabavci, u kojem je zapisniku ovlaštena Komisija dala mišljenje da se isporučeni Hidraulični bager sa čeonom kašikom minimalne zapremine 6,5 m2 može konačno preuzeti jer je izvršeno testiranje kao i obuka rukovaoca i osoblja za testiranje, dijagnostiku i održavanje bagera, te da je konačno preuzimanje bagera obavljeno 23.07.2015.godine (zakašnjenje 78 dana u odnosu na rok definiran čl.7. ugovora);
- Da je, dana 24.08.2015.godine sačinjen i zapisnik o tehničkom pregledu Hidrauličnog bagera sa čeonom kašikom minimalne veličine 6,5 m2, nabavka sačinjen i potpisan od strane Komisije sastavljene od 6 članova, koja je dala mišljenje da je hidraulični bager ispravan i da posjeduje svu potrebnu dokumentaciju, kao i da je instaliran u skladu sa odobrenom projektnom dokumentacijom;
- Da je stalni sudski vještak strojarske struke Zlatan Čučić, po narudžbi ovdje tužitelja, sačinio procjenu ispravnosti postupaka vezanih za tehnički aspekt učešća na raspisanom tenderu za prodaju građevinske mašine Hyundai od 15.12.2020.godine, te, na osnovu pregleda raspoložive tehničke i druge dokumentacije dao mišljenje da je kompletan projekat nuđenja, toka pripreme za realizaciju i isporuku ugovorene radne mašine – bagera tipa Hyundai R800LC-9FS

sa čeonom kašikom, sa tehničkog aspekta, realiziran u skladu sa standardima i pravilima struke;

- Da je novinarka prvotuženika, a ovdje trećetužena Renata Radić-Dragić Rudniku mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o. Đurđevik uputila dana 25.09.2020.godine zahtjev za slobodan pristup informacijama kojim je od istih tražila informacije koju je mehanizaciju/građevinske mašine taj Rudnik kupio od poduzeća Lager d.o.o. u kakvom je stanju ta oprema, kao i je li Rudnik u sudskom sporu sa Lagerom d.o.o. zbog nabavke mehanizacije, na koji su zahtjev dobili odgovor – spisak i pregled trenutnog stanja mehanizacije/građevinskih mašina kupljenih od poduzeća „Lager“ d.o.o. Posušje gdje se navodi 9 mašina od kojih su 4 ispravne a 5 neispravnih, i gdje se opisuje stanje mašina, kvarovi i sl;
- Da je Ured za razmatranje žalbi BiH, rješenjem od 27.07.2017.godine usvojio žalbu ponuditelja Lager d.o.o. izjavljenu na Odluku o poništenju postupka javne nabave ugovornog tijela JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo u postupku javne nabave rovokopača zapremnine kašike min. 1 m³ za potrebe ZD RMU Đurđevik d.o.o., ukinuo odluku i predmet vratio na ponovno odlučivanje iz kojeg se rješenja može iščitati da je ponuditelj Lager d.o.o. Posušje u postupku javne nabave dostavio dokument u kojem je vršena štamparska korekcija tehničkih podataka, kao i iz rješenja istog Ureda od 07.12.2017.godine koji se odnosi na isti postupak javne nabavke;
- Da je rješenjem Ureda za razmatranje žalbi od 26.04.2018. godine djelomično usvojena žalba ovdje tužitelja Lager d.o.o. na odluku o izboru najboljeg ponuđača u postupku javne nabavke bagera zapremine kašike min 24 m³ za potrebe Zavisnog društva RMU „Kakanj“ d.o.o. ugovornog tijela JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo Zavisnog društva RMU „Kakanj“ d.o.o. iz kojeg se da zaključiti da je ponuda žalitelja Lager d.o.o. odbačena jer je, između ostalog naveo netočan podatak da je proizvođač kašike bagera „Hyundai“ što Ured za žalbe smatra nepravilnim, imajući u vidu da za ponuđenu robu-bager postoji više ugradbenih komponentu koji mogu biti proizvedeni od strane drugih proizvođača, a da se navedeni bager prodaje kao cjelina, da je u konkretnom slučaju proizvođač korpe kooperant kompanije Hyundai Construction Equipment Europe, International d.o.o., kao i da je izabrani ponuditelj postupio na sličan način, pa se radi o diskriminaciji/nejednakom tretmanu stranaka;
- Da je ovdje tužena Renata Radić, dana 12.03.2021.godine, radila intervju, sa bivšim ministrom privrede USK Vidom Šantićem, predmet kojeg je bila koncesija za rudnik Kamengrad dana ovdje tužitelju, u kojem je gospodin Šantić negirao svoju odgovornost za, kako novinarka navodi, štetu pričinjenu Kantonu zaključenjem tog ugovora, odgovora da su smanjene koncesione naknade u toku pregovora na zahtjev Lagera d.o.o., da se to tada nije riješilo nikada ne bi bil.o riješeno, da je kanton imao prihode od tog ugovora, da on ne zna da Lager d.o.o. nije uložio u Rudnik onoliko koliko je rekao, da mišljenja Pravobraniteljstva nije obvezujuće za Vladu...;
- Da je ovdje tužena Renata Radić-Dragić, 02.09.2020.godine, e mailom kojeg je uputila Draganu Stipiću (uposlenik tužitelja), pokušala dogovoriti sa vlasnikom tužitelja Milenkom Bašiće, intervju vezano za koncesije koje ima u BiH, kamenoloma u Posušju – Bosljna i Osoje, Lipović rudniku u Sanskom Mostu, na što joj je od strane Dragana Stipića predstavnika Lagera d.o.o., odgovoreno da uputi

emailom pismena pitanja na koja će dobiti odgovor, kao i da je 24.03. uputila SMS poruku Draganu (očigledno istoj osobi) kojom traži da joj pošalje vrijeme kada bi im odgovaralo da snimi izjavu i broj;

- Da je ovdje tužitelj, ovdje tuženiku Centru za istraživačko novinarstvo dana 07.04.2021.godine i 09.04.2021. godine, uputio Demante na tekst „Lagerova roba s greškom“ od 05.04.2021. godine i „Lagerovanje koncesija“ od 31.03.2021.godine, u kojem osporava navode iz tekstova i daje svoju „verziju“ za njega spornih navoda u tekstu, koje Demante tuženik, što u ovom postupku sam ističe, nije objavio, sa obrazloženjem da mu u Demantima tužitelj daje upute kako treba pisati.

Branko Martić, zakonski zastupnik tužitelja, saslušan kao parnična stranka, ističe kako je bio uključen u poslove isporuke strojeva kupcima, te mu je poznato kako je društvu Paloč d.o.o. isporučena nova drobilica proizvođača Tesab tip 10 12. Nadalje, navodi kako je svaki šaraf bio nov te premda su neki dijelovi uvezeni ranije, isto su bili novi. Vrlo često dolazi do „brkanja“ godine proizvodnje sa pojmom novi ili stari proizvod, odnosno događa se da roba stoji više godina u skladištu dok ne bude prodana, međutim, i dalje se smatra novom, s obzirom na činjenicu da je ista neiskorištena. Glede naprijed navedenog stroja tvrdi kako se isti nije učestalo kvario te da je do kvarova, isključivo, došlo zbog činjenice da se sa strojem nepravilno rukovalo i da je kroz stroj uvlačen pretvrd materijal, ali da je svejedno firma Lager izvršila popravak, i to u relativno kratkom roku, iako to nisu bili dužni učiniti prema garancijskoj politici proizvođača. Naglašava kako je predmetna drobilica predviđena za mljevenje krečnjaka, na što je kupac i upozoren, međutim, istim je mljeven kamen eruptivac koji je nekoliko puta tvrdi od krečnjaka. Vezano za isporuke elektro bagera u rudnik Đurđevik navodi kako su tom rudniku prodali više bagera, a među njima je jedino sporan elektro bager. Ističe kako je bager koji je bio isporučen original, ali s obzirom da ne postoji originalni bager na električni pogon postoje ovlaštene firme koje u bager nadograđuju elektromotor, umjesto dizelskog motora, a sve se to čini na zahtjev kupca. Istaknuo je da je važno naglasiti kako su rudarske komisije firme koje daju ateste pregledale i dale suglasnost, a da je predmetni bager prodat prije 5 godina, a tvrdi da radi i dan danas. Također, naglašava kako je njihova ponuda bila mnogo jeftinija od ponuda konkurencije, čiji su bageri često bili podložni kvarovima. Nadalje u svom iskazu navodi kako Hyundai pravi samo određeni broj korpi, a budući da je rudnik po tenderu tražio drugačiju korpu nego je Hyundai imao, Lager je ponudio tu korpu iz domaće tvornice koja proizvodi korpe u Ljubuškom (Internacional Ljubuški) i to onakvu kakva je odgovarala rudniku, a za što naravno ima i suglasnost društva Hyundai. Smatra kako je greška njihovog pravnika što nije dao poseban katalog od Internacional Ljubuški. Vezano za isporučene čistače traka u rudnik Kreka-Tuzla, ističe da su bila dva bagera u pitanju, različite boje traka, jedna je bila svjetlije, a druga tamnije boje, zbog čega su opet bili prozvani od strane novinara za krivotvorenje, iako su bageri bili isporučeni te su u funkciji i danas. Moguće da je i konkurencija krivac, a ne nužno novinari, međutim, važno je istaknuti kako, po mišljenju zakonskog zastupnika tužitelja, novinari pišu bez prethodnih provjera, a pogotovo kuća CIN, koju smatra respektabilnom. Poznato mu da je, ne tako davno, završen sudski spor, okončanjem kojeg su vlasnica Dubravka Bašić i ministar Ivan Topićem, pravomoćno oslobođeni. Poznato mu je da nikakvih pogodovanja nije bilo, nego su čak imali i otežan tretman zbog novinskih nastupa. U iskazu je istaknuo, također, da bi htio da

novinari budu prisutni kada, u budućnosti, budu tražili neku koncesiju, kako bi mogli vidjeti koliko zapravo cjelokupna procedura traje te da se nekada papirologija rješava godinama. Glede Ugovora o izvođenju radova, potpisanog između Lagera, odnosno Milenka Bašića sa Aleksandrom Hrkačem i Mirsadom Đurićem, ističe kako su potonje navedena dva gospodina otkupila rudnik u Sanskom Mostu te su sa certifikatima došli u Lager kako bi Lager za njih radio iskop i prijevoz. Zakonski zastupnik tužitelja ističe kako je Lager, uz njihovu kontrolu, napravio iskop i prijevoz, u vrijednosti od cca. 8.000.000,00 KM, da bi oni, potom, proglasili stečaj rudnika, s ciljem izbjegavanja plaćanja duga Lageru. Budući da je proglašen stečaj, raspisan je novi natječaj za koncesiju, gdje se Lager, jedini, javio po uvjetima natječaja, nakon čega su dobili koncesiju, ali uz uvjet da se avansno uplati 500.000,00 KM, što se nikada prije nije tražilo ni od koga drugoga. Nije mu poznato da postoje pravomoćne sudske odluke vezane za navode iz spornih tekstova.

Drugotuženik, Aladin Abdagić, saslušan kao parnična stranka, iskazuje da radi na poziciji glavnog i odgovornog urednika Centra za istraživačko novinarstvo, te mu je, kao uredniku, obveza da s novinarima uređuje tekstove, prati da se obavljaju svi profesionalni standardi tijekom rada i da odobrava uređene tekstove na objavu. Tijekom novinarskog istraživanja ove priče urednički tim, koji uz njega čine kolegica Mirjana Popović, zamjenica urednika, zajedno sa novinarkom Renatom Radić Dragić, sudjelovao je u izradi predmetnih tekstova, i to na način da, kada novinari i urednici završe svoj dio posla, tekst ide u daljnju proceduru. Navodi kako u tekstu moraju biti navedeni svi izvori za sve što se u tekstu navodilo, mora biti zadovoljen standard kontaktiranja druge strane, a tekst ne smije sadržavati epitete kao što su kriminalac, lopov i tome slično. Tako pripremljen tekst potom ide na provjeru svih činjenica koje su istom navedene, a koju provjeru vrši osoba koja je zadužena za taj posao. U skladu sa navedenim se može izvesti zaključak kako će navodi u tekstu u konačnici biti još jedanput uspoređeni sa materijalom dokumentacijom koja je tijekom istraživanja prikupljena, potom će se izvršiti njihova verifikacija, usporedit će se i transkripti obavljenih intervjua kako bi se mogli ukloniti bilo kakvih zaključci u tekstu, bilo novinara, bilo urednika i tako se uređen tekst na kraju još jedanput šalje uredniku na njegovu konačno odobrenje, nakon čega se priprema za objavu. Nužno je provjeriti da se svi navodi u tekstu stave u pravilan kontekst, u skladu sa cjelokupnom dokumentacijom koja je prikupljena od nadležnih institucija, i iz sudskih postupaka, tenderske dokumentacije i slično, a za koju se mora dokazati njena istinitost i pobrinuti se da s tim bude upoznat i drugi akter iz priče. Kroz postupak provjere prošla su i dva sporna teksta. Iskazuje da su tuženici zaprimili dva dopisa koji su bili naslovljeni kao demanti, međutim, po svom sadržaju nisu nimalo nalikovali demantiju, iz razloga što se nije izdvojio dio teksta koji nije točan kako bi se isti opovrgnuo te se ispravili netočni navodi u njemu a sve navedeno tužitelj je imao priliku dostaviti i prije dostave teksta.. Tijekom provođenja istraživanja niti jedno istraživanje ne može izvršiti, a da se ne učini maksimum napora u pravcu kontaktiranja druge strane, u ovom slučaju tužitelja, što je i ovaj put učinjeno mail-om, telefonom i ličnim kontaktom u više navrata, ali je tužitelj odbijao ili odgađao bilo kakvu izjavu ili kontakt, osim što su nakon objave dali jednu izjavu preko punomoćnika. Konkretnih činjenica vezano za drobilicu isporučenu društvu Paloč se nije mogao sjetiti jer kao urednik radi na uređivanju tekstova koji se kasnije uspoređuju sa svom relevantnom dokumentacijom, a ako je tako nešto navedeno onda je postojala i dokumentacija. Nije se mogao sjetiti konkretne dokumentacije ni vezano za dio teksta u kojem se navodi da je koncernu Elektroprivreda BiH tužitelj pokušao „podvaliti“ određene strojeve jer kao

urednik radi na uređenju teksta gdje se svi navodi teksta uspoređuju s dokumentacijom pa ukoliko dokumentacija i svjedočenje aktera bilo kakve situacije ukazuju na neki postupak koji se može nazvati podvalom, novinar je slobodan u kolokvijalnom jeziku da to tako i navede. U tekstu „Lagerovanje koncesija“ termin „pogodovanje“ izvedeno je iz niza dokumenata koji mogu ukazati na takvu pojavu

Trećetužena Renata Radić Dragić, saslušana kao parnična stranka, izjavila je da je autor ovih tekstova koji su predmet tužbe i da se u istima ne navode riječi kao što su kriminalci, prevaranti i lopovi kao što je naveo tužitelj. U tekstu „Lagerova roba s greškom“, činjenice i podatke u vezi drobilice kamena Tesab i privrednog društva Paloč iznijela je na osnovu sudske dokumentacije iz parničnog predmeta koji se vodi na Općinskom sudu u Sarajevu, po tužbi firme Paloč iz Uskoplja protiv Lagera i UniCredit leasing, a koji je pratila od samog početka, gdje je slušala svjedočenja i parničnih stranaka i svjedoka, imala uvid u nalaze vještaka strojarske struke, ekonomske struke, a išli su i na lice mjesta i vidjeli spornu mašinu. Vezano za dio teksta koji se odnosi na isporuku mašine rudniku mrkog uglja Đurđevik i Elektroprivredi BiH, i taj dio teksta kao i ostali se odnosi na dokumentaciju koju CIN posjeduje, a to je tenderska dokumentacija za nabavu mašine, a i obavili su razgovor s direktorom rudnika, bili na licu mjesta i snimili sporni bager, a za Elektroprivredu BiH, i taj dio teksta su preuzeli iz dokumentacije Ureda za razmatranje žalbi, javnih nabavki koje provodi Elektroprivreda a najvećim dijelom iz Ureda za razmatranje žalbi što je sve vezano za nabavku bagera u rudnicima a koje je provodila elektroprivreda BiH. Vezano za tekst o Rudniku uglja Kreka informacije su preuzeli iz tenderske dokumentacije, ali i iz tužbe i odgovora na tužbu iz predmeta između Elektroprivrede koja zastupa rudnike Kreka i Firme Lager iz Posušja. Kroz istraživanje su vidjeli da je firma Lager koncesiju za rudnik kamena Osoje dobila iako je Rudarski inspektor zabranio izvođenje radova, bez adekvatnog istraživanja su dobili koncesiju za eksploataciju kamena. Također rudnik Bosiljna odnosno koncesiju za eksploataciju rude na području Bosiljna u Posušju dobili su, a ne plaćaju koncesione naknade kako je dogovoreno i treće, u USK dobili su koncesiju nakon samoinicijativne ponude bez raspisanog natječaja, po umanjenim koncesionim naknadama dakle na osnovu barem te 3 stvari su vidjeli da je Lageru pogodovano prilikom dodjele koncesije. Do tih podataka su došli na osnovu relevantne dokumentacije koju su tražili sukladno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, i tu dokumentaciju su provjerili s inspektorima i pravobraniteljima koji su im o tome svjedočili. Prilikom sačinjenja ova dva teksta pokušali stupiti u kontakt firme Lager, Milenkom Bašić i Draganom Stipić. Jednom od direktora u Lageru bilo je poznato da CIN radi istraživanje i to iz više izvora, jer su prisutni na suđenjima koja su se ticali određenih poslova u firmi Lager, dakle samim prisustvom bilo im je poznato da prate njihovo poslovanje, bili s prisutni i u Tuzli kada je Milenko Bašić pozvan u Kantonalno tužiteljstvo zbog istraživanja koja se provode u pogledu kupovine mašina u rudnicima Kreka i Đurđevik, uz sve to više puta je kontaktirala Dragana Stipića i on nju, jednom je imala poziv nakon što je snimala stanovnike područja Osoje u Posušju i poziv da dođe u Lager da njih pita ono što je zanima i dakle nije to bio period od par dana već su to istraživanje provodili mjesecima. Išli su u firmu Lager da razgovaraju s nekim od ovlaštenih i to ona i snimatelj Dženet Drešković i tražili razgovor s Milenkom Bašićem, vlasnikom, kratko su razgovarali s jednim od direktora, i rečeno da im je da je Milenko Bašić otišao na neku sahranu. Napustili su objekat i odlučili snimiti kadrove firme, u tom trenutku na prozoru se pojavio Milenko Bašić, kojeg poznaje, jer ga je više puta vidjela.

Zatim je iz Lagera izišao gospodin Branko i druge osobe koje ne poznaje, tražili su da prestanu snimati, da izbrišu ono što su snimili, da će pozvati policiju. Branko je stavio ruku na kameru, intervju nisu dobili ali su nastojali i dalje da uvrste mišljenje i stavove firme Lager, kontaktirali su odvjetnika firme i uvrstili i njihove stavove i mišljenje o poslovima o kojima su pisali. Novinar ima pravo da piše o stvarima u kojima nije donesena pravomoćna presuda, a greška je rezultat činjenice da su se na mašinama pojavljivale stalno greške koje je Lager morao otklanjati a o kojima je i gosp. Branko govorio. U svezi korištene sintagme „pokušaj podvale“ navela je da je firma Lager prepravljala originalne kataloge, dakle kada rudnik traži određenu mašinu i firme dostavljaju kataloge za mašinu koju će dostaviti jedino je firma Lager stavljala da neće biti ta korpa nego druga. Vezano za dio teksta u kojem spominje pogodovanje, iskazuje da je tadašnji ministar gospodarstva USK Vid Šantić je direktno rekao da su u tom kantonu izmijenili koncesijske naknade na zahtjev Lagera, to im je bio uvjet da bi krenuli u posao iskopavanja uglja u Sanskom Mostu u Kamengradu što je direktna pogodnost koju su oni ostvarili.

Svjedok Dženat Dreković iskazuje da je 01.09.2022. godine bio u krugu privrednog društva Lager d.o.o. na poziv ljudi iz Lagera, kolegica ga je obavijestila da su pozvani na razgovor, išao je kao snimatelj, ušli su u prostorije Lagera, dočekao ih je neki gospodin, čekali su da se desi intervju koji bi trebalo eventualno snimiti ali nije došlo do nikakvog intervjua. Tražili su gosp. Bašić da razgovaraju s njim na što im je rečeno da nije tu da je na nekoj sahrani. Nakon neformalnog razgovora brzo su izašli iz firme da bi se na prozoru Bašić pojavio, znači da je bio u firmi ali nije dao intervju. Zatim je otišao preko puta da snimi firmu jer mu je trebalo par ilustracija, i ubrzo je prisutni gospodin prišao s telefonom, a drugom rukom je uhvatio kameru i rekao da će zvati policiju nakon čega je rekao da bi to bilo dobro da uradi nakon toga je spakirao kameru i to je bilo to.

Parnične stranke u svojim iskazima potvrđuju navode iz tužbe i odgovora na tužbu, pa tako zakonski zastupnik tužitelja daje svoju verziju na sporne navode iz teksta, dok tuženici daju detaljnije obrazloženje načina na koji se pišu novinski tekstovi, obrazlažući (trećetužena Renata Radić Dragić) na koji je način došla do informacija za sporne tekstove, čemu sud poklanja vjeru, jer je dobrim dijelom potkrijepljeno materijalnom dokumentacijom.

Iskazu svjedoka Dženata Drekovića, iz kojeg proizlazi da su on i trećetužena Renata Radić Dragić, prilikom pokušaja obavljanja intervjua sa Milenom Bašić, potjerani sa lica mjesta te da intervju nije obavljen, sud je poklonio vjeru, cijeneći da je isti potvrđen i iskazom trećetužene, videozapisom, a da tužitelj isti događaj posebno ni ne osporava.

Kleveta u smislu odredbe čl. 4. st. 1. toč. d) Zakon o zaštiti od klevete Federacije Bosne i Hercegovine (Sl. novine F BiH broj 59/2002, 19/2003 i 73/2005 - ZZK F BiH) podrazumijeva radnju nanošenja štete ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinitih činjenica identifikovanjem tog fizičkog ili pravnog lica trećem licu.

U smislu čl. 6. st. 1. do 5. ZZK F BiH za klevetu je odgovorno svako lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno odnosno fizičko lice trećem licu. Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja. Ova lica odgovorna su za štetu ako su namjerno ili iz nepažnje iznijela ili pronijela izražavanje neistinite činjenice. Kada se izražavanje neistinite činjenice odnosi na pitanja od političkog

ili javnog interesa, štetnik je odgovoran za štetu izazvanu iznošenjem ili pronošenjem tog izražavanja ako je znao da je izražavanje neistinito ili je nepažnjom zanemario neistinitost izražavanja.

Tuženik pod 1 Centar za istraživačko novinarstvo je izdavač u smislu citirane odredbe čl.6.st.2. ZZK F BiH, tuženik pod 2 Aladin Abdagić je odgovorn urednik, a tužena pod 3 Renata Radić-Dragić je autorica spornog teksta, što nije sporno među partičnim strankama, pa bi oni, sukladno odredbama čl.6.st.2. bili odgovorni za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja, a kako se u konkretnom slučaju izražavanje odnosno pronošenje izražavanja odnosi na pitanja od javnog interesa, to su isti odgovorni za štetu ako su znali da je izražavanje neistinito ili su nepažnjom zanemarili neistinitost izražavanja. Prema odredbi čl. 7. ZZK F BiH ne postoji odgovornost za klevetu ako je izražavanjem izneseno mišljenje ili ako je to izražavanje u suštini istinito, a netočno samo u nebitnim elementima, ako je štetnik po zakonu obavezan da iznosi ili pronosi izražavanje ili je iznosio, odnosno pronosio izražavanje u toku zakonodavnog, sudskog ili upravnog postupka, ako je iznošenje, odnosno prenošenje izražavanja bilo razumno, pri čemu sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja a naročito način, oblik i vrijeme iznošenja ili pronošenja izražavanja, prirodu i stupanj prouzrokovane štete, dobronamjernost i pridržavanje štetnika opće prihvaćenih profesionalnih standarda, pristanak oštećenog, vjerovatnost nastanka štete i u slučaju da izražavanje nije izneseno ili proneseno, činjenicu da li izražavanje predstavlja objektivnu i tačnu informaciju o izražavanju drugih lica, te da li se odnosi na pitanja iz privatnog života oštećenog ili na pitanja od političkog ili javnog značaja.

U smislu odredbi čl. 6. ZZK F BiH kleveta se sastoji od izjava koje sadrže neistinite činjenične tvrdnje tj. tvrdnje da neka činjenica postoji iako ona ne postoji, a takva izjava s obzirom na svoj sadržaj i okolnosti pod kojima je dana može škoditi časti i ugledu lica na koje se odnosi. Pojam činjenične tvrdnje je bitno obilježje klevete. Činjenična tvrdnja je ono čija se istinitost odnosno neistinitost može dokazati i uglavnom za svakoga prihvatljivo utvrditi. Stoga je bitno u svakom konkretnom slučaju ocijeniti, da li se radi o okolnosti koja se javlja u stvarnosti i čije se postojanje odnosno nepostojanje može objektivno utvrditi, ili je u pitanju opći sud o vrijednosti, odnosno uopćena subjektivna ocjena, zaključak ili mišljenje o drugoj osobi, o čemu mogu da postoje različita shvaćanja, pa stoga utvrđenje istinitosti odnosno neistinitosti sadržaja takve izjave nije moguće.

Tuženici osporavaju osnov odgovornosti i visinu tužbenog zahtjeva, ističući da njihovo izvještavanje ne predstavlja klevetničko izražavanje, nego je iznošenje informacija bilo razumno, a iznosene su informacije koje su tačne i, držeći da postoji javni interes za izvještavanje o društvu Lager d.o.o., a mediji imaju dužnost obavještavanja javnosti o svim bitnim informacijama koje se tiču poslovanja društva.

U konkretnom slučaju iz sadržaja spornih tekstova pod naslovima “Lagerov roba s greškom” i “Lagerovanje koncesija” u kojima je, pored ostalog navedeno, da je Lager d.o.o. privredniku Anti Zeki iz Gornjeg Vakufa isporučio drobilicu sastavljenu od starih dijelova koja se brzo počela kvariti, a da je slično uradio i u Rudniku mrkog uglja Đurđevik, “prodavši mu za tri milona maraka bager sa zamijenjenim motorom”, da je “Elektorprivredi Bosne i Hercegovine najmanje tri puta pokušao prodati neodgovarajuće mašine”, “prepravljao kataloge dopisujući podatke o strojevima koji nisu bili u originalnoj ponudi” što je navedeno u dijelu teksta pod podnaslovom “Pokušaj podvale”, da je “firma Lager iz Posušja “pogodovanjem vlasti dobila koncesiju za eksploataciju prirodnih dobara u

BiH”, da je da je “firma neke od poslova dobila iako nije ispunjavala uvjete”, ovaj sud cijeni da se, u najvećem dijelu, ne radi o iznošenju vrijednosnih stavova koji se ne mogu dokazivati, već o iznošenju činjenica čija se istinitost ili neistinitost mogla utvrditi u postupku.

Nakon ocjene izvedenih dokaza, sud je stanovišta da se izvještavanje tuženih u spornom članku ne može smatrati objektivnim izvještavanjem, već da je tuženi iznio klevete u skladu sa članom 4. stav 1. točka ZZK F BiH. U konkretnom slučaju je utvrđeno da je tuženi objavio neistinite sadržaje u spornom članku jer tuženi nije dokazao da se radi o istinitim činjenicama.

Sadržaj iznesenih informacija u kojima se tužitelja prikazuje kao gospodarsko društvo kojem se pogoduje pri dobivanju koncesija, koje prijavarno, loše i neprofesionalno obavlja svoju jednu od svojih djelatnost (prodaja strojeva) na način da prodaje strojeve sastavljene od starih dijelova, sa zamijenjenim motorom, da se prilikom prijave na javne pozive-tendere za prodaju mašina služi podvalama (prepravlja kataloge), bio je takav da predstavlja napad na tužitelja, koji je prikazan u negativnom kontekstu, obilježavajući ga kao gospodarsko društvo koje prijavarno, loše i neprofesionalno obavlja svoju djelatnost, kojemu se pogoduje pri dobivanju poslova, što vrijeđa ugled tužitelja.

Naime, prema ocjeni suda, izvedeni dokazi ne ukazuju na istinitost tvrdnji iz spornog članka.

Naime iz izvedenih dokaza se ne može izvesti zaključak da su institucije vlasti pogodovala “Lageru” pri dodjeli poslova, niti da je neke od ugovora firma dobila iako nije ispunila uvjete ili prethodne obaveze, što se prvenstveno odnosi na dobivanje koncesija za eksploataciju mrkog ugljena u općini Sanski Most, eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena na ležištu “Osoje” u općini Posušje, eksploataciju tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju “Bosiljna”. Činjenica da je, prilikom pregovora za zaključivanje ugovor o koncesiji za eksploataciju mrkog uglja na lokalitetu “Zlauše-Fajtovci-g. Kamengrad” smanjena visina koncesione naknade, te da je na taj ugovor negativno mišljenje dalo Pravobraniteljstvo Unsko-sanskog kantona, ne znači automatski da se društvu “Lager” d.o.o. pogodovalo kod zaključenja tog ugovora, imajući u vidu da je koncesiona naknada samo jedan od elemenata ugovora, a posebno činjenicu da je visina koncesione naknade (takve smanjene), jedna od većih u Federaciji, kako je to vidljivo iz Informacije o koncesijskim naknadama u kojoj je rađena analiza i poređenje visine koncesijskih naknada.

Vezano za koncesije u Županiji Zapadnohercegovačkoj, tuženici ne izvode niti jedan dokaz da se tužitelju navodno “pogodovalo” pri dobivanju tih koncesija, istina je da je jednim od ugovora (ležište Osoje), Lager d.o.o. preuzeo obavezu uređenja imovinsko-pravnih odnosa koju očigledno još nije ispunio, ali to nije dokaz za “pogodovanje”, kako to u tekstu piše.

U kaznenom postupku koji je vođen protiv pored ostalih, tužitelja Lager d.o.o., radi počinjenja kaznenog djela Zlopotrebe položaja i ovlasti iz čl. 383.st.1. KZ-a F BiH (poduzimanje nezakonitih radnji za ishođenje dozvola za eksploataciju kamena u eksploatacijskom polju Osoje), tužitelj je oslobođen optužbe (tuženik u ovom postupku dostavlja izvod iz osuđujuće presude koja je ukinuta).

Tuženici su u ovom postupku iznijeli dio dokaza iz kojih su, kako navode, dobili informacije navedene u spornom tekstu, međutim ti dokazi niti u jednom dijelu ne potvrđuju da se tužitelju “pogodovalo” pri dobivanju koncesija.

Isto tako tuženik nije dokazao istinitost tvrdnji da je Rudniku mrkog uglja Đurđevik “prodao bager sa zamijenjenim motorom”.

Naprotiv iz izvedenih dokaza utvrđeno je da je Hidraulični bager sa čeonom kašikom Rudniku mrkog uglja Đurđevik prodan od strane tužitelja nakon provedenog postupka javne nabavke, da je Komisija kupca sačinila zapisnik i dala mišljenje da se, nakon izvršenog testiranja i obuke osoblja, bager može preuzeti, te da je kako to potvrđuje zakonski zastupnik tužitelja, na zahtjev kupca ugrađen elektromotor. Ispravnost postupka vezanih za prodaju naveden građevinske mašine potvrđuje I mišljenje vještaka strojarske struke Zlatana Čučića. Dokaz izveden od tuženika – spisak I pregled trenutnog stanja mehanizacije/gr građevinskih mašina kupljenih od poduzeća “Lager” d.o.o. Posušje ne potvrđuje navode tuženika.

Na okolnost tvrdnje da je tužitelj privredniku Anti Zeki d.o.o. (društvo Paloč d.o.o.) prodao drobilicu sastavljenu od starih dijelova koja se brzo počela kvariti, tuženik se poziva na izvješće o vještačenju društvo Expertiza d.o.o. Sarajevo, koji je rađen za potrebe parničnog predmeta koji se vodi kod tog suda, a iz kojeg izvješća proizlazi da predmetna drobilica nije proizvedena 2015.godine (kada je navedno), nego između 2008. i 2011.godine, kao i da su se brzo nakon isporuke pojavili kvarovi na istoj, pa sud u tom dijelu, cijeneći da se, iako postupak nije pravomoćno okončan, ipak radi o izvješću ovlaštenog sudskog vještaka u kojeg se tuženik pouzdao, ne nalazi elemente klevete.

Također je tuženik dokazao da je tužitelj, u postupcima javne nabave po pozivima JP “Elektroprivreda” d.d. (3 postupka) prepravljao kataloge dopisujući podatke o strojevima, međutim radi se o postupcima koji su podložni preispitivanju, koje su i prošli, od strane Ureda za žalbe, koja je u jednom od tih predmeta djelomično usvojila žalbu ovdje tužitelja sa obrazloženjem da je isto učinio i drugi ponuditelj (čija je ponuda usvojena) a u druga dva postupka u cjelosti usvojila žalbu tužitelja, pa se ne može prihvatiti zaključak da se radi o “pokušaju podvale”.

Za primjetiti je da tuženici informacije o spornim činjenicama crpe dobrim dijelom iz nepravomoćnih odluka sudova ili organa uprave, koji, iako nemaju snagu javne isprave, za potrebe novinskog teksta nisu bez značaja, ali moraju biti podvrgnuti dodatnoj provjeri, jer se radi o nepravomoćnim odlukama.

Stoga sporne izjave, po nalaženju ovog suda, imaju klevetnički karakter, jer je tuženik mogao izraziti svoju kritiku, i tako doprinijeti javnoj diskusiji o poslovanju društva Lager d.o.o. Posušje za koje zbog obima i vrijednosti poslova koje obavlja nesporno postoji javni interes, i bez upotrebe navedenih neistinitih činjenica.

Pravo na slobodu izražavanja je vrlo široko, ali ovo značajno pravo nije neograničeno. Svakako da je potrebno osigurati visok stupanj zaštite slobode izražavanja za štampane i druge medije kako bi se omogućila kritika kao jedan od uvjeta postojanja demokracije. U tom smislu dopuštena je ne samo oštra, nego i gruba kritika, a i tzv. „obojeni izrazi“, koji privlače pažnju čitatelja o materiji koja je predmet rasprave ili stava. No, ovo nikako ne znači anarhiju i ovlaštenja medija da se bezobzirno obrušavaju na čast i ugled neke osobe, te da neprovjereno objavljuju neistinite činjenice.

Objavom spornih tekstova tuženi su, trećim licima, tužitelja identificirali, kao pravnu osobu koja se u svom poslovanju služi radnjama koja čine obilježja kaznenih djela, ili u najmanju ruku prekršaja, iznoseći neprovjerene i netočne informacije, odnosno prikazujući tužitelja u negativnom kontekstu, što predstavlja napad na njegov ugled. Prema navedenom, sud je stanovišta da je tuženi spornim člancima prekoračio granice koje su

zaštićene odredbom člana 10. EKLJP, kojima je propisano da svako ima pravo na slobodu izražavanja, ali da ostvarivanje ovih sloboda, budući da uključuje obaveze i odgovornosti, može podlijegati određenim uvjetima ili ograničenjima koja su u demokratskom društvu neophodna, pored ostalog, i radi zaštite ugleda i prava drugih.

Jasno je da su tuženici nepažnjom zanemarili neistinitost izražavanja, obzirom da nisu kod relevantnih izvora provjerili istinitost iznesenih činjenica, pa su isti odgovorni za štetu izazvanu iznošenjem i pronošanjem tog izražavanja.

Nisu ispunjeni uvjeti iz čl.7.st.1. ZZK F BiH kojim je propisano u kojim slučajevima ne postoji odgovornost za klevetu, na koju se odredbu pozivaju tuženici, sve iz naprijed navedenih razloga.

Naknada neimovinske štete zbog klevete ne predstavlja naknadu u pravom smislu te riječi jer se njome ne postiže uspostavljanje onakvog stanja koje je postojalo prije nastanka štete, niti je to moguće, već se pruža obeštećenje za sekundarne posljedice štete u vidu ublažavanja posljedica koje su povredom izazvane.

U pogledu načina utvrđivanja visine štete kao sankcije koja predstavlja miješanje u slobodu izražavanja, Ustavni sud je u svojoj odluci AP-3222/12 od 12.01.2016. godine istakao da je odmjeravanje novčane naknade nematerijalne štete vrlo delikatan i složen postupak s obzirom na veoma različitu moralno-psihičku konstituciju svakog pojedinca i sve ostale okolnosti pod kojima se dogodila šteta koja je za posljedicu imala povredu nematerijalnih dobara oštećenog. U svakom pojedinačnom slučaju, ne postoji "lista dokaza" na osnovu kojih bi domaći sudovi procjenjivali koja bi sankcija predstavljala miješanje koje je proporcionalno cilju koji se želi postići, niti se može očekivati izvođenje dokaza kojim bi se na egzaktan način utvrdio "intenzitet i trajanje" nastale nematerijalne štete. Stoga, sudovi nisu ograničeni posebnim formalnim dokaznim sredstvima, naročito ne izvođenjem dokaza vještačenjem u pravcu utvrđivanja "jačine i trajanja duševnih boli". Dakle, prilikom odmjeravanja sankcije, redovni sudovi uzimaju u obzir niz faktora značajnih za konkretni predmet i na osnovu slobodne procjene utvrđuju relevantne okolnosti svakog konkretnog slučaja, pri čemu ne smije izostati prihvatljiva analiza relevantnih načela.

Prema odredbi čl. 10. ZZK F BiH obeštećenje treba da bude razmjerno sa nanesenom štetom ugledu oštećenog i određuje se isključivo radi naknade štete. Prilikom određivanja obeštećenja sud je dužan da cijeni sve okolnosti slučaja, a naročito sve mjere koje je poduzeo štetnik radi ublažavanja štete, kao što su: objavljivanje ispravke i opozivanje izražavanja neistinite činjenice ili izvinjenje; činjenicu da je štetnik stekao novčanu korist iznošenjem ili pronošanjem tog izražavanja, kao i činjenicu da li bi iznos dodijeljene štete mogao dovesti do velikih materijalnih poteškoća ili stečaja štetnika.

U okolnostima konkretnog slučaja, imajući u vidu da je tužitelj spornim tekstom okarakteriziran kao pravna osoba koja, u najblažem slučaju, loše i neprofesionalno obavlja svoj posao, kojemu se pogoduje pri dobivanju poslova, dovoljno govori o činjenici da je povrijeđen ugled tužitelja, koji je gospodarsko društvo sa dugogodišnjim poslovanjem, a kojima se ovakvim tekstom zasigurno otežano poslovanje.

Tuženi nisu objavili demant spornih tekstova, sa obrazloženjem da tužitelj u tim demantima sugerira kako treba pisati, te da nije konkretizirao koji navodi teksta nisu tačni.

Odredbom čl. 127. ZPP F BiH je propisano da ako se utvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčani iznos ili na zamjenjive stvari, ali se točna visina iznosa,

odnosno količina stvari ne može utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo s nerazmjernim teškoćama, sud će o tome odlučiti prema svojoj ocjeni.

Odlučujući o visini naknade sud je slobodnom procjenom, temeljem čl. 127. ZPP – a F BiH, uz primjenu odredbi čl.10. ZKK F BiH, na ime naknade štete dosudio tužitelju novčani iznos od 1.000,00 KM, vodeći računa da je dosuđena naknada proporcionalna prouzrokovanoj šteti, odnosno da odgovara značaju povrijeđenog dobra i specifičnostima konkretnog slučaja. Pri odmjeravanju visine naknade sud je posebno cijenio da je tužitelj gospodarsko društvo koje uživa pravo na zaštitu svog ugleda, te da tuženik nije objavio demant spornih članaka.

Slijedom navedenog, valjalo je tužbeni zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog učinjene klevete u iznosu od 1.000,00 KM, kao i za nalaganje tuženiku za objavu uvoda i izreke ove presude, nakon njene pravomoćnosti, na istom mjestu i položaju na kojem je objavljen sporni tekst, te uklanjanje spornog članka usvojiti (izreka pod I), a u ostalom dijelu (za naknadu štete u iznosu od 4.000,00 KM) tužbeni zahtjev odbiti, kao u izreci.

U pogledu odluke o kamatama sud je tužitelju dosudio zakonske zatezne počev od dana podnošenja tužbe, tj. 25.06.2021. godine, pa do isplate, a shodno odredbi člana 324. ZOO-a, u vezi sa članom 277. ZOO-a.

Cijeneći djelomični uspjeh stranaka u postupku, kao i činjenicu da tuženik nije uspio osporiti osnovanost tužbenog zahtjeva, odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka (čl.386.st2. ZPP-a F BiH).

S u t k i n j a
Snježana Parlain

Uputa o pravnom lijeku: Protiv ove presude dopuštena je žalba Županijskom sudu u Širokom Brijegu. Žalba se podnosi putem ovog suda, u tri primjerka, u roku 30 dana od dana prijema presude.